

A86/23

25 april 1986

HET PROGRAMMA VAN DE WERELDVREDESRAAD VOOR 1986

Het actieprogramma van de Wereldvrede Raad (WVR) voor een komend jaar wordt in de regel al in de herfst vastgesteld en door het Informatiecentrum in Helsinki verspreid. De paragraafsgewijze behandeling van thema's en onderwerpen varieert daarbij van jaar tot jaar nauwelijks of niet, en soms wordt zelfs al te letterlijk de tekst van het voorgaande programma overgenomen. Dat was bijvoorbeeld het geval in 1985 toen in het hoofdstuk "Activiteiten van specifieke groepen voor de vrede" in de paragraaf over Jeugd en Studenten een consultatieve vergadering over bepaalde problemen werd aangekondigd, te houden "in juni 1984". Het programma geeft niettemin een goede indruk van de belangstelling van de Wereldvrede Raad voor, ook geografische gezien, de meest uiteenlopende onderwerpen.

Voor 1986, door de Verenigde Naties uitgeroepen tot Internationaal Jaar van de Vrede, ligt het zwaartepunt voor wat betreft de werkzaamheden van de WVR bij een verdere uitbreiding van eigen activiteiten, een nog bredere samenwerking met alle andere "vredeskrachten", waaronder met name ook de Verenigde Naties, en verbetering van de publiciteit. Het doel van de WVR in 1986 wijkt daarmee niet opvallend af van wat in voorgaande jaren nagestreefd werd. Opnieuw is het de samenwerking met alle geëngageerde vredeskrachten, instituten, organisaties, initiatieven etc. die het hoogst in het vaandel staat. Of, zoals het in het program staat omschreven: "De strijd heeft overal dezelfde kenmerken! De vredeskrachten hebben de macht deze wereld te redden als ze zich aaneensluiten en gezamenlijk optreden!"

Verder is de WVR van zins een koppeling tot stand te brengen tussen alle 'vredescampagnes en acties om de mensheid te vrijwaren van een nucleaire ondergang' enerzijds, en de strijd "voor een beter leven", dat wil zeggen voor economische en sociale vooruitgang, tegen onderdrukking en racisme en voor nationale onafhankelijkheid anderzijds. Daarmee is de al langere tijd waarneembare vervlechting van o.m. nationale, economische, en sociale problemen met de roep om vrede en ontwapening, tegenover de 'Amerikaanse dreiging', nu ook met zoveel woorden vastgelegd als doelstelling.

HET PROGRAMMA VAN DE WERELDVREDESRAAD VOOR 1986

Het programma voor 1986 begint met de vermelding van een buitengewone zitting van de Wereldvredeesraad, die van 24 tot en met 27 april in Sofia plaatsvindt en waarop niet alleen verkiezingen voor leidende organen van de WVR te verwachten zijn, maar ook de formele vaststelling van de richtlijnen ten aanzien van de uitvoering van specifieke onderdelen van het jaarprogramma. Sinds 1969 was het gebruikelijk de driejaarlijkse zittingen van de WVR te laten plaatsvinden onmiddellijk na de grote internationale vredescongressen die, niet waarneembaar voor de buitenwereld, op initiatief van de WVR georganiseerd werden, zoals het "Wereldcongres van Vredesbouwers" in Warschau 1977, het "Wereldparlement van de Volkeren voor Vrede" in Sofia 1980, en de "Wereldassemblee voor Vrede en het Leven, tegen de Kernoorlog" in Praag 1983. Omdat het veertiende congres in deze reeks, het "Wereldcongres gewijd aan het Internationale Jaar van de Vrede", in oktober in Kopenhagen te houden, het eerste is dat in de niet-communistische wereld plaatsvindt is mogelijk voor een ont koppeling van de twee gebeurtenissen gekozen. Niettemin wordt in het WVR-programma nadrukkelijk aandacht besteed aan dit 'Wereldvredeescongres'. Zo zegt de Wereldvredeesraad zijn volledige ondersteuning en medewerking toe aan "de talrijke bewegingen en organisaties die gezamenlijk het aan het Internationale Vredesjaar gewijde Wereldcongres ondersteunen", en zal de WVR samen met zijn aangesloten nationale organisaties actief aan het voorbereidingsproces deelnemen. Met het oog daarop worden de Wereldvredeesraadleden in elk land dringend geadviseerd in de eerste maanden van het jaar de koppen bij elkaar te steken.

De doelstellingen op het gebied van ontwapening

Evenals in 1985 zet de WVR als belangrijkste doel van alle ontwapeningsactiviteiten en vredescampagnes het verhinderen van het Amerikaanse SDI-programma voorop. Op de tweede plaats gevolgd door de verwijdering van Amerikaanse Pershing II en kruisraketten uit Europa. De rest van de lijst omvat onderwerpen als een bevrozing van de aantallen kernwapens en een Verdrag over kernproeven, gevolgd door reducering leidend tot een kernwapenvrije wereld, een No-first-use verklaring van de Verenigde Staten, een verbod van chemische wapens en vernietiging van de bestaande arsenalen, de instelling van kernwapenvrije zones, en "het voortdurende streven naar eensgezindheid en een gemeenschappelijke basis voor handelen ten aanzien van al deze problemen, waarbij duidelijk moet zijn welke partij naar ontwapening streeft en dat REAGAN verantwoordelijk is voor de overbewapening". Tot slot formuleert de Wereldvredeesraad in dit hoofdstuk voor het eerst met zoveel woorden dat hij zich zal inspannen om de "wisselwerking" aan te tonen die er volgens hem bestaat tussen enerzijds "het gevaar van kernoorlog en overbewapening" en anderzijds "de strijd voor de vrede, onafhankelijkheid, mensenrechten en democratie, economische rechtvaardigheid en ontwikkeling, tegen racisme en Apartheid, imperialistische interventie en agressie, kolonialisme en neokolonialisme, het Amerikaanse Opperbevel en de Rapid Deployment Forces, in het Midden en Verre Oosten, Afrika, Azie, Latijns Amerika, het Caribische gebied en de Middellandse Zee."

Nationale vredesbewegingen

Opvallend toegenomen in vergelijking met voorgaande jaren is de aandacht die in het programma besteed wordt aan de nationale vredesbewegingen. Taak van de 'vredesinitiatieven', of die nu lokaal, regionaal of internationaal werkzaam zijn, is de versterking van de samenwerking met zoveel mogelijk vredes- of "anti-oorlogs"-groepen. Juist door uitbreiding van deze samenwerking moeten de Wereldvredesraadleden bijdragen aan het slagen van het internationale vredesjaar. De samenwerking met specifieke beroepsorganisaties van bijvoorbeeld leraren, artsen, schrijvers, wetenschappers en juristen wordt daarbij als buitengewoon belangrijk gekwalificeerd.

Meer van hetzelfde, maar dan wel beter

Bijzondere aandacht wordt ook besteed aan de activiteiten van het WVR-Informatiecentrum in Helsinki. Het zal zich in 1986 vooral moeten bezighouden met het vervaardigen van informatiemateriaal waarin de 'Star Wars'-plannen allesoverheersende aandacht dienen te krijgen. Op de tweede plaats komen onderwerpen als een algemeen verbod op kernproeven, een verbod op de productie van chemische wapens, het werk van de Verenigde Naties etc. De doelstellingen zijn zo geformuleerd dat geconcludeerd kan worden dat er dringend behoefte is aan een kwalitatieve verbetering: het informatiecentrum moet zich, aldus het WVR-programma, inspannen om de tijdschriften verder te verbeteren, de oplagen te vergroten en de distributie te vervolmaken, betere en productievere contacten te onderhouden met de nationale vredescomitees, contacten aan te knopen met journalisten en 'media-werkers' uit verschillende landen en van 'bevriende non-gouvernementele organisaties', alsmede nauwkeurig te volgen wat de nationale comitees bij hun massa-acties aan materiaal produceren met het doel daarop in te haken. Deze eis tot kwalitatieve verbetering krijgt nog meer relief in de wetenschap dat er bij de Wereldvredesraad grote frustraties leven, (frustraties die de WVR overigens deelt met de andere mantelorganisaties), over het feit dat de raad door alle westerse media vrijwel geheel doodgezwegen wordt.

Imperialistisch staatsterrorisme

Opmerkelijk is de uitbreiding die de titel van het vijfde hoofdstuk heeft ondergaan: aan "Acties tegen de imperialistische politiek van destabilisatie" is nu "en tegen staatsterrorisme" toegevoegd. Dit staatsterrorisme is in de terminologie van de WVR een "instrument om imperialistische heerschappij over gebieden met oliebronnen en andere grondstoffen te vestigen, te waarborgen of uit te breiden". Om dit staatsterrorisme te bestrijden wil de Wereldvredesraad op nationaal niveau bijeenkomsten organiseren om uit te leggen dat men hier te maken heeft met "de gevaarlijkste vorm van imperialistische ontwrichtingspolitiek, die in het bijzonder een bedreiging vormt voor bevrijdingsbewegingen, nationale onafhankelijkheid van Derde Wereldlanden en de wereldvrede in het algemeen."

Europese Veiligheid en Samenwerking

Een voor Nederland niet onbelangrijk hoofdstuk is dat over Europese Veiligheid en Samenwerking. Dit jaar voor het eerst wordt Nederland er zelfs met name in genoemd, zij het slechts in

de opsomming van 'midden-europese landen'* van waaruit vertegenwoordigers zouden moeten deelnemen aan een 'regionale ontmoeting van jeugdige vredesactivisten', een plan dat dateert van kort na het Wereldjeugdfestival.

Voor 1986 heeft de Wereldvredesraad zichzelf op het gebied van Europese Veiligheid en Samenwerking, in volgorde van belangrijkheid, ondermeer de volgende taken gesteld: voortzetting van de campagne tegen de plaatsing van Amerikaanse middellange afstandsruketten en de verwijdering van de al geplaatste Pershing II en kruisruketten; intensivering van de activiteiten gericht op een doorbraak in Geneve, tegen het SDI-programma; en actieve ondersteuning van de politiek van vreedzame coexistentie. Behalve met de al genoemde regionale jeugdontmoetingen worden deze doelen door de WVR ook nagestreefd met twee vergaderingen, in juni en november, van het permanente WVR-comite voor Europese Veiligheid en Samenwerking (niet te verwarren met het ICEVS in Brussel); een jaarlijks treffen van vredesactivisten uit Europa en Noord Amerika, te houden in december in een 'midden europees' land; bijeenkomsten van Wereldvredesraadleden in zoveel mogelijk landen, alsmede de deelname van wereldvredesraaddelegaties aan congressen van nationale vredescomitees en -bewegingen; nauwe samenwerking met het ICEVS; en, opnieuw, de publicatie van brochures, artikelen, affiches en vlugschriften over Europese problemen, acties en campagnes. Opmerkelijk is dat op dit deelgebied van het programma de prioriteit blijkbaar niet ligt bij de oppositie tegen de SDI-plannen, maar eerder bij de strijd tegen de Amerikaanse kernruketten voor de middellange afstand.

Specifieke groepen-voor-de-vrede

Evenals in voorgaande jaren krijgen de parlementariers en 'gekozen vertegenwoordigers' de hoogste prioriteit als het gaat om activiteiten ten aanzien van specifieke 'groepen voor de vrede'. Zo zal de Wereldvredesraad de oprichting van groepen "Parlementariers en gekozen vertegenwoordigers voor de Vrede" op nationaal, regionaal en internationaal niveau ondersteunen "teneinde de stationering van nieuwe Amerikaanse raketten in Europa ongedaan te maken (...)". Opnieuw is het hier dus niet het SDI-complex waarvoor alles moet wijken. De strijd tegen 'militarisering van de ruimte' die zo nadrukkelijk als brandpunt van de activiteiten voor 1986 wordt genoemd is als het gaat om de inschakeling van parlementariers bij de vredesstrijd blijkbaar van een andere orde. De Wereldvredesraad richt zich hiermee wel heel nadrukkelijk op Westeuropese volksvertegenwoordigers, hetgeen overigens past in het beeld van toenemende Sovjet- en Oostblok-belangstelling voor ondermeer het Europees Parlement.

Ten aanzien van de vakbonden is er in het programma sprake van "geïntensiveerde pogingen om een bredere deelname van vakbonden aan de activiteiten van nationale vredesorganisaties tot stand te

*De Wereldvredesraad acht de Bondsrepubliek, Belgie, Denemarken, Luxemburg, Engeland, Oostenrijk en Zwitserland eveneens tot Midden Europa te behoren. In het taalgebruik van de WVR is Midden Europa het gebied tussen de Noordelijke (d.w.z. Scandinavische) - en de Middellandse Zee regio.

brengen". Vakbondsleden zouden moeten worden opgenomen in de leidende organen van de vredesorganisaties en de op de vakbonden gerichte propaganda zou verbeterd moeten worden. Van groot belang is verder "het organiseren van gemeenschappelijke activiteiten tussen onze basisorganisaties en de belangrijke vakbonden in elk land".

Wat betreft de doelgroepen op het terrein van wetenschap en cultuur streeft de Wereldvredeesraad naar een nog sterkere betrokkenheid bij de strijd 'ter verhinderend van een kernoorlog', en een grotere onderlinge informatieuitwisseling. Opvallend in deze paragraaf is de opwaardering van de 'schrijvers' als doelgroep: ze hebben de wetenschappers en artsen van de eerste plaats verdrongen zodat de volgorde thans luidt: "schrijvers, kunstenaars, vertalers, musici, architecten, artsen, academieleden, pedagogen en andere groepen uit de wereld van Cultuur, Onderwijs en Wetenschap". Het lijkt een tamelijk onbeduidende verandering, maar gegeven het feit dat jaar in jaar uit dezelfde formuleringen gehandhaafd blijven in de programma's van de Wereldvredeesraad, wijst hergroepering waarschijnlijk toch op verschuiving van prioriteiten.* Overigens wordt de uitbouw van de contacten met de organisatie International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) apart vermeld.

Solidariteitskalender

Het laatste programma-onderdeel tenslotte, de kalender van Solidariteitscampagnes, bevat ook een aantal nieuwe elementen. Zo zal in 1986 voor het eerst van 8 tot en met 15 mei een "Anti-oorlogsweek, voor Europese Veiligheid en Samenwerking" plaatsvinden. Nieuw is ook de "Internationale Week van Solidariteit met de Vredesactivisten in Turkije" die van 12 tot en met 19 september zal plaatsvinden, terwijl dit jaar eveneens voor het eerst in een actieweek tegen de praktijken van multinationale ondernemingen is voorzien (16-23 november).

Opvallend afwezig op de kalender is onder meer de Dag van de Solidariteit met Suriname (voorheen op 26 februari), de verjaardag van Nelson Mandela (18 juli) en de "Vrouwen Vredesdag" (25 oktober).

*Voor deze veronderstelling pleit ook dat in een recente aflevering van het tijdschrift van het Sovjetvredescomite, XXth Century and Peace, no.2.86, een artikel werd gepubliceerd dat geheel gewijd was aan de bijdrage die schrijvers, gelet op de "eeuwigheidswaarde" van hun werk, zouden kunnen leveren aan de strijd voor vrede. De kern van dit betoog van de hand van Apolinar DIAZ-CALLEJAS, ondermeer vice president van het International Liaison Forum of Peace Forces (ILF), is dat het belang van 'het boek' nauwelijks overschat kan worden: in tegenstelling tot andere vormen van massacommunicatie, zoals radio en televisie, "die dikwijls het onvoorbereide publiek misleiden" bezit 'het boek' geweldige mogelijkheden om 'de waarheid' te verkondigen. "Het boek moet de mensen mobiliseren in de strijd tegen diegenen die de wereld naar de vernietiging leiden. Het boek moet de zaak van de wereldvrede dienen."